4. Bestemmelserne i artiklerne 20, stk. 2 og 22, stk. 1 i forordning (EØF) nr. 805/68 begyndte at udfolde deres virkninger den 29. juli 1968.

5. De pågældende virkninger har bestået siden den 1. november 1964.

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 7. marts 1972.

A. Van Houtte
Justitssekretær

R. Lecourt
Præsident

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT KARL ROEMER FREMSAT DEN 24. FEBRUAR 1972

Høje Ret.

Selv om de faktiske omstændigheder i denne sag er forskellige fra dem, som forelå i den af retsformanden for Tribunale di Torino forelagte sag (43/71, Politi), der blev afgjort ved dom af 14. december 1971, er de juridiske problemer i denne sag dog de samme som dengang. Følgelig kan jeg — ligesom parterne, der har afgivet mundtlige forklaringer — fatte mig ret kort i forslaget til afgørelse.

Som det er Domstolen bekendt, indførte firma Marimex, Milano, i 1966, 1968 og 1969 oksekød fra EØF's medlemsstater og fra tredjelande til Italien.

I anledning af denne import krævede de italienske myndigheder betaling af en »statistikafgift« og en »afgift for forvaltningsydelser«.

Firma Marimex er imidlertid af den opfattelse, at opkrævningen af disse afgifter strider mod følgende regler: for det første artikel 12 i forordning nr. 14/64 af 5. februar 1964 (Abl. s. 562) om gradvis oprettelse af en fælles markedsordning for oksekød og for det andet artiklerne 20 og 22 i forordning nr. 805/68 af 27. juni 1968 (EFT 1968 I, s. 179; org. ref. ABl. L 48, s. 24) om den fælles markedsordning for oksekød.

Som bekendt indeholdt disse forordningsbestemmelser forbud mod, at medlemsstaterne efter ikrafttrædelsen af importafgiftordningen opkrævede afgifter med tilsvarende virkning som told; både forordning nr. 14/64 og forordning nr. 805/68 erklærede nemlig, at alle afgiftsmæssige eller kvantitative begrænsninger var uforenelige med forordningernes anvendelse.

Derfor indledte Firma Marimex en sag med forenklet procedure i medfør af den italienske resplejelovs artikler 663 ff., den såkaldte »procedimento d'ingiunzione«, mod den italienske stat for at gøre sine rettigheder efter de nævnte fællesskabsbestemmelser gældende.

På grundlag af påstanden om udstedelse af et »decreto d'ingiunzione« erklærede retsformanden for Tribunale di Torino — som endnu ikke var bekendt med Domstolens Politi-dom af 14. december 1971 — sig for kompetent og statuerede, at søgsmålet rejste en række præjudicielle spørgsmål om fortolkning af de nævnte forskrifter i fællesskabsforordningerne; følgelig forelagde han i medfør af artikel 177 de spørgsmål, som nu ligger på Domstolens bord.

Ved indledningen til undersøgelsen af disse spørgsmål kan den først og fremmest fastholdes, at Domstolen, som den fremhævede

det i Politi-dommen, er kompetent til at afgøre de pågældende spørgsmål. Selv repræsentanten for den italienske regering anså det ved afgivelsen af sit mundtlige indlæg ikke længere for hensigtsmæssigt at gentage de forbehold, som han — dengang stadig uvidende om Politi-dommen, selv om han måske nok kendte forslaget til afgørelse fra generaladvokat Dutheillet de Lamothe — havde gjort gældende i sit mundtlige indlæg vedrørende dette spørgsmål.

De præjudicielle spørgsmål drejer sig i det væsentlige om fem problemer.

1. Er begrebet afgift med tilsvarende virkning som told efter betydningen i artikel 12 i forordning nr. 14/64 og artikel 20 i forordning nr. 805/68 det samme som det, der anvendes i artiklerne 9 ff. i traktaten?

2. Skal afgifter som »statistikafgiften« eller »afgiften for forvaltningsydelser«, som i nogen tid er blevet opkrævet i Italien, anses for afgifter med tilsvarende virkning som told i den betydning, som forordningerne nr. 14/64 og 805/68 tillægger dette begreb?

3. Gælder de nævnte forordningsbestemmelser, som forbyder opkrævning af afgifter med tilsvarende virkning (som told), umiddelbart, og skaber den individuelle rettigheder for private, som de nationale domstole skal beskytte?

4. Fra hvilket tidspunkt har disse bestemmelser affødt de nævnte virkninger?

5. Endelig det sidste spørgsmål, om og hvorledes der skal tilkendes fællesskabsretten forrang, såfremt fællesskabsret og national — endda senere — ret kolliderer.

Ad 1:

Jeg kan fatte mig i korthed vedrørende det første af disse problemer; jeg behøver kun at henvise til Politi-dommen og overføre det dér statuerede på import af oksekød, for den omstændighed, at der her er tale om okse- og ikke svinekød, ændrer naturligvis intet i materiel henseende.

Svaret på det i nærværende sag stillede spørgsmål har Domstolen allerede givet i Politi-dommen, hvori det erklæredes, at begrebet afgifter med tilsvarende virkning i samtlige forordninger om fælles markedsordninger har samme betydning som i artiklerne 9 ff. i traktaten (herved skal jeg endvidere henvise til dom af 1. 7. 1969 i sag 24/68, Kommissionen mod Den italienske Republik, Sml. 1969, s. 47). Dette gælder hermed også for artikel 12, stk. 1 i forordning nr. 14/64 og artikel 20, stk. 2 i forordning nr. 805/68.

Ad 2:

Afgifter som »statistikafgiften« og »afgiften for forvaltningsydelser«, som blev opkrævet i Italien, er afgifter med tilsvarende virkning i den betydning, som landbrugsforordningerne tillægger dette begreb. Dette statuerede Domstolen i præmis nr. 7 i dommen af 14. december 1971. Da Domstolen imidlertid ikke nævnte dette resultat i Politi-dommens konklusion, antager jeg, at den vil gå frem på samme måde i nærværende sag.

Ad 3:

Hvad det tredje problem angår, forekommer det mig ubestrideligt, at de nævnte bestemmelser i forordningerne om fælles markedsordninger, der udtrykkeligt kræver ophævelse af afgifter med tilsvarende virkning, har direkte virkning og skaber individuelle rettigheder for private, som de nationale retter skal beskytte. Domstolen statuerede desuden i Politi-dommen, at denne virkning står i vejen for anvendelsen af alle — også senere — lovgivningsforanstaltninger, der er uforenelige med de nævnte forordningsbestemmelser.

Ad 4:

Det er ligeledes relativt let at besvare spørgsmålet, fra hvilket tidspunkt de af virksomheden nævnte forordninger om den fælles markedsordning for oksekød har skabt individuelle rettigheder for private.

Med hensyn til forordning nr. 14/64 fremgår det af dennes artikel 25 sammenholdt med bestemmelserne i artikel 1, stk. 3 og 4 i forordning nr. 82/64 (ABl. s. 1626), at de i artikel 12 i forordning nr. 14/64 indeholdte forbud har haft virkning fra 1. november 1964 med alt hvad heraf følger: selv om nemlig de fornødne gennemførelsesforordninger til forordning nr. 13/64 ikke blev udstedt før den 31. juli 1964 (de blev faktisk udstedt den 30. 7. 1964, og det drejede sig om forordningerne nr. 111/64, ABl. s. 2174, 112/64, ABl. s. 2180, og 114/64, . ABl. s. 2187), er det afgørende, at datoen 31. juli 1964 blev erstattet med 1. november 1964.

Med hensyn til forordning nr. 805/68 fremgår det af dennes artikel 34, stk. 2, at de deri omhandlede regler og navnlig forbudene i artiklerne 20 og 22 er trådt i kraft den 29. juli 1968.

For så vidt bestod den ordning, som gjaldt for import af oksekød, uafbrudt mellem 1. november 1964 og det tidspunkt, på hvilket den omtvistede import fandt sted.

Ad 5:

Retsformanden for Tribunale di Torino ønsker endelig at vide, om de individuelle rettigheder, som skabes for private i medfør af den i fællesskabsordningen fastslåede pligt, har bestået uafbrudt mellem det tidspunkt, på hvilket denne pligt blev virksom, og det — herfra forskellige — tidspunkt, på hvilket en national lov udtrykkeligt har ophævet en tidligere lov, der stred mod fællesskabsordningen.

Der opstår problemer for den italienske ret, fordi en italiensk »lov nr. 447 af 24. juni 1971« kun har ophævet de omtvistede afgifter med utilstrækkelig tilbagevirkende gyldighed og som følge heraf ikke synes at være forenelig med fællesskabsordningen. Hermed står retten i en konfliktsituation.

Den ønsker derfor at vide, *hvorledes* den kan lade et krav fra private om tilbagebetaling af en uretmæssig opkrævet afgift nyde fremme, skønt national ret udelukker denne tilbagebetaling helt eller delvist.

Her er det Kommissionens opfattelse, at den nationale ret for at undgå dette dilemma må bestræbe sig på at finde en fortolkning, som i så høj grad som muligt tillader at bringe national- og fællesskabsretlige krav i overensstemmelse med hinanden. Retten må ifølge Kommissionen i første række søge at undgå en eventuel kollision ved at holde sig til den grundsætning, at den nationale lovgiver i tvivlstilfælde må antages at have haft til hensigt at ville overholde sine folkeretlige forpligtelser.

Skulle at sådant forsøg mislykkes og den senere lov åbenbart og udtrykkeligt være uforenelig med fællesskabsretten, er det Kommissionens opfattelse, at retten ikke må anvende national ret på den verserende sag men tværtimod skal afgøre sagen »contra legem« eller »ultra legem« i den nationale retsorden.

Jeg synes imidlertid ikke, at Domstolen i sin dom skal henvise den forelæggende ret til den af Kommissionen foreslåede fortolkningsmetode, som i øvrigt anvendes af samtlige retter i medlemsstaterne.

Det er nemlig ikke første gang, at Domstolen har fået forelagt et sådant spørgsmål. Allerede i sag 34/67 (Gebrüder Lück, Sml. 1965—1968, s. 515; org. ref. Sammlung 1968, s. 366) spurgte en ret, hvilken betydning det har, at der tilkendes en umiddelbart anvendelig fællesskabsretlig for-

skrift forrang for modstående national ret. Det spørgsmål blev rejst, om en sådan national retsforskrift måtte antages at være ugyldig eller kun uanvendelig i det konkrete tilfælde, enten helt eller delvist. Med hensyn hertil statuerede Domstolen i dommen af 4. april 1968, at de fællesskabsbestemmelser, der gælder umiddelbart, ikke indeholder nogen begrænsning for de kompetente nationale retter til, blandt flere relevante retsmidler i national ret, at vælge dem, der synes egnede til at beskytte de individuelle rettigheder som er hjemlet i fællesskabsretten.

I dommen i sag 13/68 (Salgoil) af 19. december 1968 (Sml. 1965—1968, s. 553) udtaltes det, at de nationale retter er forpligtet til at respektere de rettigheder for private, der følger af umiddelbart gældende fællesskabsregler. Min kollega Gand havde desuden erklæret, at denne forpligtelse udelukker enhver statslig skønsbeføjelse til at modsætte sig udøvelsen af disse rettigheder.

Endelig statuerede Domstolen i dommen af 15. december 1971 (de forenede sager 51—54/71, International Fruit Company) i det væsentlige, at spørgsmålet, hvorledes medlemsstaterne kan opfylde deres pligt til at anvende fælleskabsretten, udelukkende skal besvares under hensyn til de enkelte forfatningssystemer.

Efter min mening kan Domstolen følgelig i denne sag begrænse sig til at henvise til, at dommeren skal anvende ikke national ret, som strider mod traktaten, men — da national ret er underordnet traktaten (dom af 15. 7. 1964 i sag 6/64, ENEL, Sml. 1954—1964, s. 531; dom af 13. 2. 1969 i sag 14/68, Walt Wilhelm, Sml. 1969, s. 1) — fællesskabsret.

Dommeren må altså i de nationale retsgrundsætninger søge en mulighed for at hjælpe fællesskabsreglen til at opnå sin fulde virkning. Han har pligt til at realisere dette mål, men ikke til herved at anvende et bestemt middel.

Således kommer jeg til det resultat, at de spørgsmål, der er forelagt af retsformanden ved Tribunale di Torino, skal besvares således:

1. Begrebet afgift med tilsvarende virkning har i artikel 12, stk. 1 og 2 i forordning nr. 14/64 samt i artikel 20, stk. 2 i forordning nr. 805/68 samme betydning som traktatens artikler 9 ff.

2. Artikel 12, stk. 1 og 2 i forordning nr. 14/64 og artiklerne 20, stk. 2 og 22, stk. 1 i forordning nr. 805/68 har direkte virkninger og afføder individuelle rettigheder for private, som de nationale retter skal beskytte.

3. Med hensyn til den pågældende import før og efter den 29. juli 1968 opstod de nævnte rettigheder henholdsvis den 1. november 1964 og den 29. juli 1968.

4. Sammenstød mellem fællesskabsret og national ret skal løses efter grundsætningen om fællesskabsrettens forrang.